İDİL

BİR BAŞKALDIRI SİMGESİ OLARAK GÜLEN KADIN: ROXANA HALLS RESİMLERİNİN GRAFİK TASARIM BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Itır TOKDEMİR ÖZÜDOĞRU
Doçent, Atılım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, itir.ozudogru@atilim.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5834-1527

Turgut Efe VAROL
Doktor Öğretim Üyesi, Atılım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, efe.varol@atilim.edu.tr, ORCID: 0000-0002-50797172

Tokdemir Özüdoğru, Itır ve Turgut Efe Varol. "Bir Başkaldırı Simgesi Olarak Gülen Kadın: Roxana Halls Resimlerinin Grafik Tasarım Bağlamında İncelenmesi". idil, 98 (2022 Ekim): s. 1476–1490. doi: 10.7816/idil-11-98-07

ÖZ

Gülme eylemi çeşitli sebeplerle meydana gelir ve farklı anlamlar taşır. Farklı anlamlar taşıdığı gibi gülme eylemine karşı gelişen tepkiler de değişiklik gösterir. Gülme kuramı gülmenin mantığını anlayabilmek için önem taşımaktadır. Gülmek stres giderici bir yöntem haline dönüşebileceği gibi toplumları baskılamak için engellenmesi gereken ve buna bağlı karşı duruş olarak bir başkaldırı eylemine de dönüşebilmektedir. Bu makalede gülme kuramı ve gülmenin toplumsal ve bireysel nedensellikleri incelecektir. Erkek egemen toplumlarda kadının gülmesi bir sorun olarak toplumsal baskı altına alınmaya çalışılır. Kadın ve gülme eylemi ile ilgili resimler yapan Roxana Halls bu bağlamda önemli sanatçılardan biridir. Roxana Halls kadının içselleştirdiği toplumsal baskılarını bir öz denetim mekanizmasına dönüşümünü kırma yollarını aramaktadır ve Helene Cixous'nun dişil yazı kavramını eserlerinin kavramsal alt yapısında kullanmaktadır. Yoğunlukla kadın portreleri ve kadın figürleri olan resimlerinde gülme eylemini resmetmiş olan sanatçı, kadın başkaldırısını görselleştirmektedir. Çalışmada; gülmenin baskılayıcı ve erkek egemen toplumlarda denetim altına alınması gereken bir eylem olması ile bağlantılı olarak post yapısalcı feminist felsefe bağlamında bir başkaldırı eylemine dönüşümü, kadının bedeninin özgürleşmesi ve kendini ifade etme yöntemi olarak eleştirel bir üslup ile Roxana Halls'un sanat eserinde kullanılması grafik tasarım bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Gülmek, Feminizm, Roxana Halls, dişil yazı, grafik tasarım

Makale Bilgisi:
Geliş: 7 Ağustos 2022 *Düzeltme:18 Eylül 2022* *Kabul: 2 Ekim 2022*

© 2022 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Gülme eyleminin anlamı nedir? Komik durumlar, olaylar karşısında insan güler ancak gülme eylemi bununla kalmaz, kişiler yanından geçen biri ayağı takılıp yere düştüğünde de gülmektedir. Düşen kişinin canının acımış olması kahkahalar atılmasına mani olmamaktadır. Sokakta toplumun normali dışında kıyafetler giymiş birini görünce yine gülünür. Gülmenin farklı nedenleri ve sonuçları vardır. "Gülme aslında değişimin neden olduğu duyguların sinirsel bir eylemle dile getirilmesidir" (Morreall, 1997:60). Bu eylemin karmaşık olaylar ve bağlamlarla ilişkisi ilginçtir. Bu sebeple düşünürler gülme kuramını oluşturmuş ve bu kavram üzerine kitaplar yazmıştır. Bazı düşünürlere göre gülmenin –buna bağlı olarak da mizahın denetim altına alınması baskıcı toplumlarda sık görülen bir durumdur. Bu baskılama durumu aynı zamanda kadının gülmesini de denetler, denetlemek ister. Kadın sesli gülmemelidir, kahkaha atmamalıdır. Kadın her zaman edepli olmalıdır. Bu mantıkla gülmek ahlak bozucu bir durumdur. "Gülen insan kontrol dışıdır, gülmek, kadın ya da erkek, iyi bir Hristiyan'a yakışan bir davranış değildir. İyi Hristiyanların içi, şehvetli ve boş şeylere gıcıklanmamalıdır. Aşırı kahkahalarıyla çıkış yapan insanlar, toplumun gözünde ahlaksız ve kötü görünürler" (Prynne, 1633, aktaran Morreal: 124).

Bu makalede gülme kuramı, gülme eyleminin post yapısalcı feminizm bağlamında nasıl ele alındığı incelenecektir. Bireylerin toplumsal hayat ile başa çıkabilmeleri için belirli savunma mekanizmalarına ihtiyaçları vardır. Bunlardan biri gülme ve mizahtır. Gülme eyleminin bir başkaldırı olabilme durumu araştırılıp, Roxana Halls'un eserlerindeki kavramsal bağlam ile karşılaştırarak analiz edilecektir.

Gülme Kuramı

Gülmek insanın farklı durumlara tepkisi olarak yaptığı bir eylemdir. Gülme eylemi çeşitlidir. Kahkahalar şeklinde olabileceği gibi, alaycı bir gülümseme ya da kıkırdamalar şeklinde gözlemlenebilir. Bazen bir insanın gıdıklanması ya da farklı anlamlara gelebilecek bıyık altından gülme eylemi de bu çeşitliğin içindedir. Gülmek bazen dalga geçmek ve aşağılamak için de başvuran bir eylemdir. Bir espri ya da olaya gülmek için düşünme ve algılama gerekmektedir.

John Morreall Gülmeyi Ciddiye Almak isimli kitabında gülmeyi "mizahi olmayan gülme durumları" ve "mizahi gülme durumları" olarak iki başlık altında açıklamıştır. Mizahi olmayan gülme durumlarını gıdıklama, cee yapma (bebeklerde), havaya atılıp tutulma (bebeklerde), sihirbazlık numarası izleme, tehlikeyle karşılaşmanın ardından yeniden kendini güvende hissetme durumunda, bir bulmaca ya da sorunu çözme, bir spor etkinliği ya da oyunu kazanma, histeri, azot soluma ve bunun gibi durumlarda ortaya çıkan gülme olarak tanımlamıştır. Mizahi gülme durumları ise, fıkra dinleme ya da birisinin fıkrayı mahvettiğini duyma, garip giysiler giymiş birisini görme, birisinin taklit yaptığını görme, abartılı böbürlenmeleri ya da abartılı hikâyelere denk gelme, hakaretlere kulak misafiri olma, aynı çok fazla ses benzeşmesi duyma ve bunun gibi durumlardaki gülme eylemi olarak tanımlamıştır (4).

Gülme kuramı üzerine yazılan metinlere bakıldığında neden gülündüğü üzerine dört farklı başlık altında çözüm üretilmeye çalışılmış olduğu görülmektedir. Bu kuramlar; üstünlük kuramı, uyumsuzluk kuramı, rahatlama kuramı ve sosyal kuramdır. "En eski ve olasılıkla hala en yaygın gülme kuramı, gülmenin bir kişinin diğer insanlar üzerindeki üstünlük duygularının bir ifadesi olduğudur" (Morreall, 1997: 8). Üstünlük kuramına bakıldığında Platon ve Aristoteles'in öne sürdüğü bir kavram olduğu görülmektedir. Bu kuram gülünen kişinin bir eksikliğine, hatasına gülündüğü ve bu durumun da gülen kişinin kendini üstün görme eğilimi doğurduğuna işaret eder. Her iki düşünür de gülmenin denetlenmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Uyumsuzluk kuramına göreyse gülmek düşünsel bir eylemdir ve beklenmedik ya da uyumsuz durumlarda meydana gelir. Bu bağlamda düşünen iki düşünür vardır; İmmanuel Kant ve Arthur Schopenhauer. Nelere gülünür ya da gülünçtür diye baktığımızda; "Şeylerin düzensiz olması, yabancılaşması veya alışılmadık hale getirilmesi, bir anlığına şeylerin genel şemasındaki paylaştırılmış rolünden mahrum kalmasından kaynaklanan eğlencedir. Bazı fenomenler birdenbire abes kaçtığında, işler raydan çıktığında veya ayarı bozulduğunda gülüyoruz. Böyle bir komedi, dünyanın gaddarca niteliğinden, anlamlı olana feci düşüşümüzden önceki bir yitirilmiş masumiyet âleminden kaçıp soluk almayı temsil eder" (Eagleton: 35). Diğer bir kuram olan rahatlama kuramına bakıldığında farklı düşünceler ortaya atılmış olsa da "gülmenin, sinirsel enerjinin ortaya çıkışı olarak görüldüğü" fikri göze çarpmaktadır (Morreall, 1997, 32). "Üstünlük kuramı gülmeyle ilgili duygular üzerinde, uyumsuzluk kuramı da gülmeye yol açan nesneler ya da düşünceler üzerinde yoğunlaşırken, rahatlama kuramı, bu iki kuram içinde çok az tartışılan bir soruyu yöneltir kendine; o da: Gülme, neden girdiği fiziksel biçimi alır ve bunun biyolojik işlevi nedir?" (Morreall, 1997: 32). Rahatlama kuramının önemli düşünürlerinden bir tanesi Freud'dur. Freud'a göre bastırılmış olan cinsel dürtüler ve arzular espriler olarak açığa çıkmaktadır. Sadece bastırılan cinsellik değil bastırılmış her türlü dürtü bu bağlam içinde yer alır. "Herhangi bir yasak, bir kişinin, ne yasaklanmışsa onu yapma arzusunun

artmasına neden olur ve bu hedefine ulaşamamış arzu, kendisini açığa çıkarılmamış sinirsel enerji olarak gösterebilir. Örneğin, çocuklar, koşmak ya da bağırmak istediklerinde, sıklıkla oturmaya ve sessiz olmaya zorlanırlar. Onların açığa çıkarılmamış sinirsel enerjileri, tamamen kas gerilimleriyle ve kıpır kıpır olmalarıyla kendini gösterir. Açığa çıkarılmamış enerjinin daha ciddi bir türü bir diktatörlüğün ağır kısıtlamalar altında yaşamaya zorlanmış kişilerde görülebilir" (Merreall: 33-34). Rahatlama kuramına göre bastırılmış herhangi bir duygunun yarattığı sinir ve gerginlik hissi gülme ile rahatlamaya ulaşmaktadır. Henri Bergson gülme kuramı üzerine çalışmıştır ve gülmeyi sosyal kuram bağlamında ele almıştır. "Gülmeyi anlamak için onu doğal ortamına, yani topluma yerleştirmek gerekir" demiştir (Bergson, 2019: 15). Gülme eylemi aynı zamanda bulaşıcıdır ve topluluklar içerisinde yayılır. Bergson'a göre gülmemin yankıya gereksinimi vardır ve gülme eylemi her zaman bir grupla birlikte ortaya çıkmaktadır (14). Birinin güldüğünü gören diğerleri için bu eylem tetikleyicidir. Birbirini tanıyan, benzer özelliklere ve beğenilere sahip insanların birlikte gülmeleri daha yaygındır.

Gülme, Mizah ve Özgürlük

Gülme eyleminin rahatlatma özelliğinin yanı sıra bir de özgürleştirme etkisi bulunmaktadır. Bir kişinin kendi kendine gülebilmesi için yaşadığı durumdan uzaklaşması, durumun tuhaflığının gülünç olduğunun farkına varması gerekmektedir. Bu uzaklaşma hali insanın dramatik ve üzüntülü olaylardan korunmasını sağlar. Turgut Uyar'ın "gülüyoruz ağlanacak halimize" şeklinde bir sözü vardır. Üzüntülü bir durum yaşandığında bir anda kahkahalar yükselebilir. Mizahın ve gülmenin bu anlamdaki önemini Morreall "doktorlar, içinde bulundukları ölüm ve yaşamın acımasızlığı gibi durumlardan mizah yoluyla uzaklaşırlar ve işlerini en iyi şekilde büyük bir tıbbı yetenekle yaparlar" (147) şeklinde özetlemiştir. Yaşanan kötü durumların üzüntüsü ve travmasından sıyrılıp hayata devam edebilmek için gülmek önemli bir eylemdir.

Toplama kamplarındaki gülme eylemi ile ilgili yazdığı "Laughter in a Time of Tragedy: Examining the Humor During the Holocaust" (Trajedi Zamanında Kahkaha: Holokost Sırasında Mizahın İncelenmesi) isimli makalesinde Whitney Carpenter saçları kesilen mahkumlardan bahsetmiştir. Carpenter saç kesme eyleminin kurbanları insanlıktan çıkarmak ve onları kendilerine ait olan kimliklerinden ayrı düşürmek olduğunu yazmıştır. Toplama kampında bu deneyimi yaşamış bir kadınından alıntı yapan Carpenter "daha önceden tanıdığım pek çok kız arkadaşımın saç kesilme olayından sonra ağladığı gördüm, ben ise gülmeye başlamıştım. Bana neden güldüğümü sorduklarında onlara "daha önce hiç bedava saç yaptırmamıştım" şeklinde cevap vermiştir (2020: 3). Bu gülme kadının kendisini bu trajik durumdan kurtulmak için devreye giren savunma mekanizmasıdır. Korkutucu, stresli, zarar verici eylemlere maruz kalan kişilerde sıklıkla görünen bu savunma mekanizmasının kişileri kısa bir süreliğine de olsa rahatlattığı düşünülebilir.

Morreall mizahın özgürleştirici etkisinin en belirgin gözlemlenebileceği alanın politika olduğunu söylemiştir. Morreall'a göre espri yeteneği olan ve garip şeylere gülebilen bir kişinin bu becerisi onu diğerlerinin üzerine çıkarmakta ve özgürlüğünü korumasını sağlamaktadır. Bu şekilde kendisini kısıtlamaya çalışan hükümet tarafından baskı altında tutulamayacağını söylemiştir (142). Baskıcı toplumlarda mizah ve gülme eylemi baskı altında tutulmaya çalışılır. Platon'un Devlet'inde sadece gülme denetim altına alınmalıdır ile kalmaz aynı zamanda sanat da kısıtlanmıştır. "Mizahın özgür düşünceyi gerektirmesinden ve aslında özgür düşüncenin estetik deneyim için de gerekli olmasından ötürü, mizah yazarları ve sanatçılar baskıcı politik yönetimlerde hep personae non grate (istenmeyen kişi) olmuşlardır" (Merreall: 143). Bu konuyla ilgili olarak Lord Shaftesburry "Freedom of Wit and Humor" isimli kitabındaa "eğer zeki bir insanın özgürlüğü kısıtlanır ya da kontrol altında tutulursa, haraket etmek ve rahatlamak için, bu engeller arasında bile yol bulur" demiştir. " ya taşlamasıyla, ya taklitle ya da maskaralıkla, gittiği yoldan memnun bir şekilde kendini kısıtlayanlardan öç alır… Bu, kısıtlayıcı ruhun, espri yeteneği olan insanlarca yok edilmesidir" (Aktaran Morreal, 142)

Bazı toplumlarda kadınların gülmesi hoş karşılanmamaktadır. Özellikle kahkaha atan kadınların ahlaklı olmadığını düşünen insan grupları da olduğu bilinmektedir. Sadece kadının değil aynı zamanda erkeklerinde gülmesinin toplumsal tabu olarak görüldüğü toplumlar bulunmaktadır.

Feminizm Bağlamında Gülme Eylemi

Neye güldüğümüz kadar nasıl güldüğümüz de önemlidir ve hatta bazen gülmemek de vurucu bir eylem haline gelebilir. Emily Douglas gülmenin normları kırmak için başarılı bir araç olduğunu yazmıştır ve normların gülme eylemi ile yıkılması için üç öneride bulunmuştur: beklenmedik bir zamanda gülmek, gülerken biranda durmak ve gülünmesi beklenen bir sosyal durumda gülmeyi reddetmek (Douglas: 2014: özet). Jacqueline Aileen Bussie Ezilenlerin Gülüşü (The Laughter of the Oppressed) isimli kitabında trajedi ve gülme eylemi, gülmenin özgür kılıcı yanı hakkında yazmıştır. Gülme eyleminin trajedi ile bağlantısını kurarken Sigmund Freud, İmmanuel Kant ve Arthur Schopenhauer'ın bu konudaki düşüncelerinden

faydalanmıştır. Travmaya maruz kalan kişilerin bir noktadan sonra duygularını ve yaşadıklarını ifade edebilmek için dil yetersiz kalmaktadır ve bu kişiler sessizleşmektedir. İçlerinde kalan bu ifade edilemeyenler bir sıkışma hali yaratmaktadır. Gülme kuramları çerçevesinde bakıldığında kadınların gülme eylemini kendilerini özgürleştirme, topluma bir başkaldırı olarak kullanmaları oldukça doğru bir izlek içinde görülmektedir. Bastırılmış duyguların ve toplumda ikincil kalmanın insanın içinde kalması oldukça normaldir, bu baskıyı özgürleşmek adına gülerek atmak mümkündür. Feminizm bağlamında gülmeyi ele almadan önce kadın direnişine bir göz atmak gerekmektedir. Sheila Rowbotham Kadınlar, Direniş ve Devrim isimli kitabında "kadınların muhalefetinin başlangıcı olmadığı gibi, feminizmin de "başlangıcı" yoktur demiştir (2017: 19). Kitabında yüzyıllar öncesindeki eşitlik mücadelesi sayılabilecek davranışta bulunan kadınlara "haddini bilmez kız" denildiğinden bahsediyor. Halen daha haddini bilmez kızların mücadelesiyle eşitlik arayışı devam etmektedir. Kadınların direnişi başı sonu olmayan bir tarihsel süreçtir. Feminizm insanların cinsiyetlerinden bağımsız olarak eşit olmasını amaçlayan bir düşünce biçimidir. İkilikler üzerine dayalı erkek egemen düşünce sisteminden sıyrılıp bir tarafın diğeri üzerinde baskı uyguladığı dünya görüşünden kurtulmaya çalışan çağdaş feminizm düşüncesi günümüzde pek çok sanatçı tarafından kabul edilmiş ve üzerine sanatsal üretimler yapılmaktadır. Post yapısalcılık ile beraber gelişen post yapısalcı feminist düşüncenin önemli figürleri Helene Cixous, Julia Kristeva, Judith Butler ve Luce Irigaray'dır. Post yapısalcı feminist Helene Cixous'nun dişil yazı kavramı bağlamında resimler yapan sanatçılardan bir tanesi Roxana Halls'dur. Roxana Halls 1974 İngiltere doğumlu bir ressamdır. Günümüz sanatının önemli sanatçılarından olan Halls çarpıcı, güçlü kadın imgelerini alaycı bir üslup ile harmanlamaktadır. Resimlerinde Helene Cixous'nun Ecriture feminine kavramına atıfta bulunan sanatçı bunun ile ilgili olarak "Bana göre, kadınsı yazı (dişil yazı), kalıcı bir kışkırtma olarak en çekici olanıdır. Kadınların zevkini, aşırılığını veya uygunsuzluğunu tasvir eden resimler çizdiğimde Cixous'u, onun fikirlerini ve hikâyelerini düşünüyorum. Bize direnişin nasıl bu kadar çok biçim alabileceğini gösteriyor- kadınlara yönelik kültürel yasaklar çok fazla. Bir denemede (İğdiş mi, Kafa Kesme mi?) Cixous, asker olarak yetiştirmeye çalıştığı bir grup kadının kafasını kesen Çinli General Sun Tse'nin hikâyesini anlatır; emirlerini ciddiye al. Bu bende derinden yankılanıyor. Politik direniş eylemleri birçok biçimde ortaya çıkıyor ve gülen, yemek yiyen, uzanmış, okuyan ya da sadece bakan kadınların resimlerini çizdiğimde, görünüşte en zararsız eylemlerin yıkıcı olabileceği gerçeğinin her zaman farkındayım" diyerek resimlerinin Cixous ile bağlantısını açıklamıştır. (https://edgarmodernblog.wordpress.com/2016/01/22/roxana-halls-on-ecriture-feminine/).

Feminizm bağlamında gülmek bir başkaldırı olarak görülmektedir. Helene Cixous'da Medusa'nın Gülüşü isimli yazısında Medusa için "Yalnızca Medusa'ya bakmanız yeterli. Onu görmek için doğruca. Ve o ölümcül değil. O güzel ve gülüyor" (Cixous: 885) sözleri ile Medusa'nın insanları taşa çevirmesine değil güzelliğine ve gülüşüne odaklanmıştır. "Kadınsı bir metin, yıkıcı olmaktan daha fazlası olamaz. Volkaniktir; yazıldığı gibi, eril yatırımların taşıyıcısı olan eski mülkiyet kabuğunun bir alt üst oluşunu beraberinde getiriyor; başka yol yok. O değilse ona yer yok. Eğer o bir kadınsa, her şeyi parçalamak, kurumların çerçevesini paramparça etmek, yasayı havaya uçurmak, "gerçeği" kahkahalarla kırmak içindir" diyerek kahkahaların yıkıcı gücüne vurgu yapmıştır (Cixous: 888).

Julia Kristeva 1984 yılında yayınlanan kitabı Devrim'de metin, kahkaha ve üretim ilişkisi üzerine "Metnin devrimci pratiği (yani. edebi ve şiirsel metinlerin) dilin kahkaha patlamalarıdır. Engellemenin kaldırılmasından elde edilen zevk, hemen yeninin üretimine yatırılır. Yeni bir şey (yeni bir araç) üreten her uygulama bir gülme pratiğidir: gülmenin mantığına uyar ve özneye gülmenin avantajlarını sağlar. Alıştırma kahkaha olmadığında, yeni bir şey yoktur; yeni hiçbir şeyin olmadığı yerde, pratik kışkırtıcı olamaz: en iyi ihtimalle tekrarlanan, boş bir eylemdir. Bir pratiğin (metnin ya da herhangi bir pratiğin) yeniliği, ona yatırılan jouissance'ı [yani hazzı] gösterir ve bu yenilik niteliği, gizlediği kahkahanın eşdeğeridir" demiştir (225).

Judith Butler 2019 yılında Meksika'da verdiği bir seminerde gürültü, gülmek ve mizahın otoriteye karşı çıkan düşünce yapısını nasıl beslediğini anlatmıştır. Demokratik yönetim içinde yeri olan bireylerin konuşmalarının duyulduğunu ancak bu sistem dışına atılmış ve otorite tarafından ezilmiş bireylerin konuşmalarının gürültü olarak algılandığı anlatmıştır. Feminist düşünür demokrasi adı altında bazı kesimlerin baskı gördüğünü ve kendilerini ifade etmelerine izin verilmediği eklemiştir. Kahkahaların o anki durum içerisinde kişinin yaşadığı durumdan uzaklaşmasını sağlamaktadır. Butler'a göre kahkahanın bir başka önemi bulaşıcı olmasıdır. Bulaşıcı olması bireylerin öz kontrollerini sarsan ve istemsizce gülmelerine sebebiyet verir bu özelliği ile kontrol edilemez bir durumdur. Baskı toplumları bu kontrol edilemez durumu tehdit edici bulurlar çünkü gülmenin yayılması bireyler arası dayanışmayı da kuvvetlendirmektedir. (https://hemisphericinstitute.org/en/encuentro-2019-keynote-lectures/item/3084-keynote-lectures-004.html).

Cixous, Kristeva ve Butler'a benzer olarak Luce İrigaray da fallus merkezci sistem dışında bırakılan

kadın için gülmenin bir başkaldırı olduğunu düşünmektedir (İrigaray,1985: 162,163). Yine benzer olarak Kanadalı yazar Margaret Atwood, "erkekler, kadınların kendilerine güleceğinden korkar; "kadınlar erkeklerin onları öldüreceğinden korkarlar", feminist şakaların "çok yüksek sesle gülen" kadınları "histerik" veya "anormal" olarak sürekli dışlamaya çalışan ataerkillik karşısında sahip olduğu tehdit edici gücü yansıtıyor" demiştir. (https://feminisminindia.com/2020/11/23/feminist-laughter-a-form-of-resistance/). Bazı kaynaklarda bu sözü gerçekte yukarıdaki şekilde söylemediği belirtilmiş olsa da 1982 yılında Waterloo Üniversitesinde "Erkekleri yazmak" isimli derste şunları söylemiştir; "Erkekler neden kadınlar tarafından tehdit ediliyor?' Bir erkek arkadaşıma sordum... 'Erkekler daha büyüktür, çoğu zaman daha hızlı koşarlar, daha iyi boğulurlar ve ortalama olarak çok daha fazla paraları ve güçleri vardır.' 'Kadınların kendilerine gülmesinden korkuyorlar' dedi... Verdiğim bir şipşak şiir seminerinde bazı kadın öğrencilere sordum, 'Kadınlar neden erkekler tarafından tehdit ediliyor?' 'Öldürülmekten korkuyorlar'". (https://www.elitedaily.com/p/a-famous-margaret-atwood-quote-made-it-into-the-handmaids-tale-you-probably-missed-it-9304746). Burada önemli olan kadının gülmesinin erkek egemen toplum tarafından bir tehdit olarak algılanmasıdır.

Bir başka feminist yazar Monique Wittig "Les Guérillères" (2007) isimli romanında gülme eylemine atıfta bulunmuştur. Kadının gülüşünün erkek egemen sisteme karşı en büyük silah olduğunu ifade etmektedir. "Kadınların kahkahaları genellikle ya yasaklandığından ya da şekli sıkı bir şekilde düzenlendiğinden ve bu düzenlemeler disipline edici ve normalleştirici rejimler tarafından sürdürüldüğü için, şunu öneriyorum: birçok kadın gülerek siyasi direniş sergileyebilir" (Douglas, 2014, 63). Kadınların üzerine yüklenen roller ve bu rolleri içselleştirmemelerine rağmen dışlanma ya da uygunsuz olma ihtimali ile kendini kontrol etme zorunluluğu doğmaktadır. Bu bağlamda birbirini gözetleme durumu devreye girer. Foucault'nun gözetleme toplumu ile açıkladığı insanların sürekli izlenme, denetilme, uygun davranmaya zorlanma, baskı bu durumu anlatmak için oldukça uygundur. Foucault'nun düzenleyici ideal olarak belirlediği ve "bu bağlamda "cinsiyet" sadece bir norm olarak işlenmez, ancak yönettiği bedeni üreten düzenleyici pratiğin bir parçasıdır; bu düzenleyici gücünün kontrol ettiği bedenler üretme –sınırlama, dolaşıma sokma, farklılaştırma- gücüne sahip bir üretici tahakküm olarak açıklanabilir" (Butler, 2014: 8). Roxana Halls'un eserlerindeki kişiler, kadınlar gözetleniyordur ve bu duruma tepkileri kahkahalar atmak olmuştur.

Grafik Tasarım Ürünlerinde Gülme Eylemi

İllüstrasyon ve illüstratif tenknikler, grafik anlatım biçimleri ve ürün oluşturma yöntemlerinin en temeli olarak görülür. Becer'e göre illüstrasyon, "Başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurları görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün unsurlara genel olarak "illüstrasyon adı verilir. (2013:210) şeklinde tanımlanmıştır. Bir diğer tanım ise, "Bir konu, düşünce ya da metni görsel olarak betimlemeye resimleme (illüstrasyon) denir" (Turgut, 2013:53). Genel olarak bütün bu tanımlar, bir ürün veya hizmet için oluşturulan resimleme ve çizim temelli görseller için kullanılabilir. Market ürünleri ilk etapta düşünülse de konser, etkinlik, müzik üretimi veya sosyal sorumluluk gibi alanlarda da illüstrasyonun sıklıkla tercih edilebilir. Amacının farklı olduğu gibi, üretilen illüstrasyonların kullanım alanları da değişebilmektedir billboard, poster dışında, ambalajın üzerinde veya bir t-shirt üzerinde de kullanılabilir. Bir ürünün, ruh halinin, sahnenin, etkniliğin anlatılmasında yegâne araç olan illüstrasyon, tasarımcının veya çizerin hayal gücüyle oranlıdır. Bu sayede hem verilmek istenen mesaj hem ortam hem baş roldeki karakter, belli bir fotoğraf üretim tekniği yerine üslupsal bir ortamda oluşturulabilir. Art Deco posterleriyle illüstratif arayışların, artarak grafik görev ve işlevler kazanmaya başladığı görülebilir. Özellikle Vintage olarak adlandırılan ve daha sonra devam eden 40'lar, 60'lar arası dönemde sıkça başvurulduğu görülür (Görsel 1).

Görsel 1. It's a two Ford garage for 250,000 families, 1950.

Bir ürün lansmanı için üretilen poster tasarımları, hedef kitlenin ürünü benimsemesini sağlarken bir yandan da akılda kalıcılığını arttırabilmektedir. Dolayısıyla figüratif illüstrasyonlarda bir duygu aktarımı amaçlandığı için, yüz ifadelerinin önem taşıdığı düşünülebilir (Görsel 1, 2).

Görsel 2. Coca Cola Coke Women Out To Lunch Diner T
(1947)

Görsel 3. He volunteered for Submarine Service. ABD basım ofisi 1944.

Reklam veya sosyal bir mesaj için oluşturulan illüstrasyonlarda yüz ifadelerinin önem taşıdığı görülebilir. Bu tür illüstrasyonların gerek bir ürünü satmak, gerekse bir fikri insanlara yerleştirmek veya his uyandırmak gibi amaçları vardır. Bir fikri yerleştirmede negatif etki yansıtılmak istenmez. Örneğin bir diş fırçası veya macunu tanıtımında, aşırı diş fırçalamanın zararından bahsedilmesi tercih edilmez. Bu bağlamda "gülümseme"nin önemi, güven, huzur mutluluk gibi mesajlar taşıdığı görülebilir.

Bilgisayar destekli photoshop vs. gibi yazılımlardan öncesinde de sıkça tercih edilirken, teknolojik gelişmeler sonrasında üretimin hızlanması ve bilgisayar ortamındaki farklı doku ve efekler sayesinde zenginleşme ve farklı üsluplaşma olanaklarının artmasıyla modern zamanda da sıkça tercih edilen bir yöntemdir (Görsel 4, 5).

Görsel 4. Santiagoguerrero Casa babylon poster ve broşür için illüstrasyon

Görsel 5. Selin Çınar'ın Arzum'un 55. Yılı için yaptığı illüstrasyonlar.

Roxana Halls Resimleri

Sanatçı toplumun kadın üzerindeki baskıları sonrasında oluşan içselleştirilmiş davranış kurallarını ve dış beklentiler ile sürekli değişen çelişkili bir tepki algısını tasvir etmenin yollarını araştırmaktadır. Ağzım Doluyken Gülüyorum isimli resim Roxana Halls kahkaha serisinin ilk eseridir (Görsel 6). Bu resim aynı zamanda bir oto portredir. Resimleri ile ilgili yaptığı söyleşide bu resmin bir seriye dönüşeceğini düşünmediğini, daha sonrasında "while doing" ismiyle bir seriye dönüştüğünü dile getirmiştir (Sanatçın kişisel web sitesi). 2012 yılında başlayan seri günümüzde halen daha devam etmektedir. Sanatçının güncel eserleri instagram sayfasında ve kişisel web sitesinde yayınlanmaktadır (https://roxanahalls.com/). Bir insanın ağzı doluyken konuşması ya da gülmesi hoş karşılanmamaktadır. Bu kendini denetleme ve karşısında bir insan varmış gibi kendini baskılama halinde bireylerin içine yerleşmiştir. Bu resimde görülmekte olan eylem bu norma karşı durur. "İzlenen" sadece bir kişinin değil tüm sanat izleyicisinin önündedir. Sanatçı bunun ile ilgili olarak kendi instagram hesabında;

> "Çoğu kadının, yaptıklarının farkında bile olmadan kendi kendini gözetlediğini gözlemlemediğim bir zamanı gerçekten hatırlayamıyorum, dürtüleri ne olursa olsun, bunu bastırmayı öğrenmeleri gerekiyor. Sanırım çoğu kadın, gerçek içgüdülerini ne zaman içselleştirmeyi öğrendiklerinin bilincinde değil, daha çok artık bunu yapmamayı seçebileceklerini ne zaman öğrendiklerinin bilincindedir" (Sanatçı resmi instagram hesabı).

Görsel 6. Roxana Halls, Ağzım Doluyken Gülüyorum, 70 × 60 × 10 cm, 2012.

E. S. Jones, Roxana Halls'un resimleri ile ilgili olarak şunları yazmıştır: "Cadı avı geçmişte kalmış ve 'histeri' artık kabul edilebilir bir tanı olmasa da, kadın baskısı fikri ve sonuçları hâlâ geçerliliğini koruyor. 'Histeri', yeme bozukluklarından doğum sonrası depresyona kadar çeşitli modern rahatsızlıklara bölünmüştür. Garip kadın bedeni, tehlikeli cinselliği ve duygusal eğilimleriyle hala sıkı kontrol altında tutulması gereken bir şey olarak görülüyor ve doğal olarak isyankâr hale geliyor. Halls'un kahramanları Eat/Don't Eat mesajlarına, tencereleri kaynatmak ya da kaynayan çaydanlıkların kapaklarını patlatmak üzere olması gibi yanıt verir. Çiğneme eylemi sırasında yakalanan bu kadınlar, sosyal görgü kurallarını unutarak yenilebilir şeyler üzerinde saldırgan bir şekilde ilerlerler".

(https://roxanahalls.com/section/401336_APPETITE.html).

Roxana Halls'un resimleri Dramatik bir gölgelendirme ve ışıklandırma yapılmış bir vintage reklam grafiğine benzerken, yüz ifadesi olarak tedirgin edici, endişeli ancak dudakların ise açık ve kıvrık olduğu görülebilir. Grafik etki olarak ilk bakışta bir mesaj aktarımı var iken, izleme devam ettikçe bu mesaj aktarımın, alışıla geldiğin dışında bir etkisi olduğu görülebilir. Gülen, yemek yiyen, aşırı davranışlar sergileyen kişileri konu alan ve bu eylemlerin yıkıcı olduğunu düşünen Roxana Halls toplumsal cinsiyet rolleri ve güç arasındaki sınırları hedef almıştır. Halls bu eserlerin kavramsal alt yapısı ile ilgili olarak: "Çağdaş kültürde kadınların nasıl değerlendirildiği, etkilendiği ve denetlendiği ve 'öz gözetlemenin' onlar için mevcut olan meşru eylemlerin repertuarını nasıl sınırladığını sorgularım. Kadınların içselleştirilmiş davranış kurallarını tasvir etmenin yollarını araştırıyorum" demiştir (https://www.artsy.net/artwork/roxana-halls-laughing-with-my-mouth-full). Gülerken serisini iki başlık altında incelemek doğru olacaktır. Bu devam etmekte olan resim serisine bakıldığında iki farklı bağlamın konu edildiği görülebilmektedir. Birinci başlık altında incelenebilecek olan eserlerde gündelik hayatın içinde, yemek yerken, hediye paketi açarken resmedilmiş kadınlar, ikinci başlık altında incelenebilecek olan ve yine gülen kadınlar aşırı davranışlar yaparken, bir yeri havaya uçururken ya da yangın çıkardıktan hemen sonraki anlarına tanıklık edilen resimlerdir. Gündelik hayatın işleyişi içinde kadının gülüşüne örnek sayılabilecek eserlerden bir tanesi Paket açarken gülmek isimli eserdir (Görsel 7). 2015 yılında yapılmış olan bu resimde yılbaşı ağacının önünde hediye paketini açan bir kadın görülmektedir. Kadının gülümsemesi neredeyse duyulacak kadar ifadeci bir biçimde resmedilmiştir. Renkler oldukça canlı, parlak ve yırtıcıdır. Renk paleti olarak yeniyıl ruhu yansıtılırken, sahneye ortalanmış figür ve sanatçının fırça darbeleri birleştiğinde bir reklam veya tanıtım görseli hissi aktarmaktadır. Ancak bu görseldeki gülümseme biçimi ve gözlerdeki ifade, görselin ilk algılandığındaki süreci değiştirmekte ve devamında bir çeşit aç gözlülüğü, canavarlaşmayı aktarmaktadır.

Görsel 7: Roxana Halls, *Paket açarken gülmek, 2015.*

Gündelik hayat içinden anlara tanıklık ettiğimiz bir diğer resimde çilek yiyen bir kadın görülmektedir (Görsel 8). Serinin ilk resmindeki gibi bu resimde de meyve yeme eylemi bulunmaktadır. Ancak ilk resimden farklı olarak bu resimdeki renk paleti daha çarpıcıdır. Gülen kadının yüz ifadesi oldukça etkili, gerçekçi ve hatta tedirgin edici olarak biçimlendirilmiştir.

Görsel 8: Roxana Halls, *Çilek yerken gülmek, 2015.*

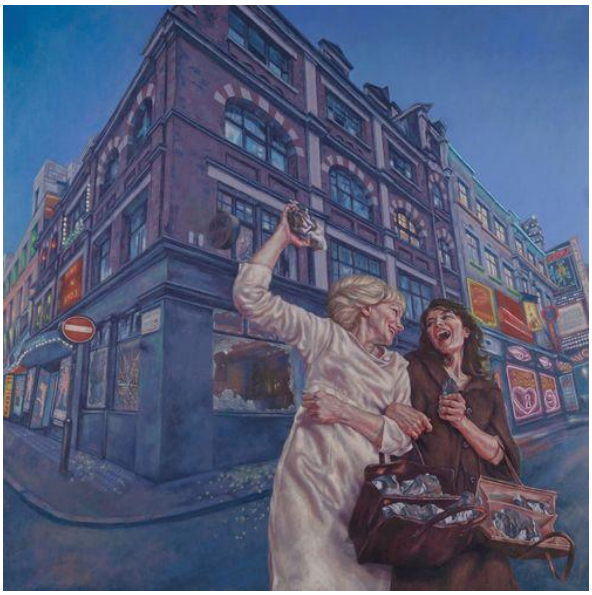
Gündelik hayatın içinden çıkıp aşırı davranışların sergilendiği aşağıdaki resimde iki kadının el ele tutuştuğu görülmektedir (Görsel 9). Bu iki kadın birbirilerine bakmaktadır ve yüzlerindeki gülümseme ve arkalarında yanmakta olan ev ile bir film sahnesini andıran tavırları göze çarpmaktadır. Evi terk ederken sadece çantalarını değil aynı zamanda kedilerini almışlardır. Resme bakan kişi şunları sorgular: Geride bıraktıkları evi onlar mı yaktı? Bu iki kadın "Uygunsuz ve kendi kendini kınamaya karşı bağışık

olabilirler". (https://www.artsy.net/artwork/roxana-halls-laughing-with-my-mouth-full). Sanatçının diğer eserleri de incelendiğinde bu iki kadının çok büyük bir ihtimalle evi yaktıklarını düşünebiliriz.

Görsel 9: Roxana Halls, *Parçalarken gülmek, 2019.*

Resimde sokakta kol kola girmiş iki tane kadın görülmektedir (Görsel 10). Bu kadınlar günün hafif karanlık bir saatinde şehrin sokaklarında yürümektedirler. Kadınlardan birinin elinde bir taş vardır, bu taşı az önce bir binanın camını kırmak için kullandığı düşünülmektedir. Kadınlar birbirlerine bakıyorlardır ve gülüyorlardır. Gece hayatını yansıtan soğuk renklerin kullanıldığı bu eserde, figürler sağ alt köşeye yerleştirilmiştir. Perspektif bir sokak görünümü ve figürlerin yerleştirilmesi hayatın içinden bir kare gibi görünürken sanatçının üslubuyla birlikte gece hayatına dair bir vintage görsel gibi algılanabilmektedir. Ancak figürlere bakıldığında aynı çılgın kahkahalar ve adeta sahnenin düzenine zıt, az önce cam kırılan camın normalleştiği bir etki görülebilir.

Görsel 10: Roxana Halls*, Parçalarken gülmek,* 2019.

Sanatçının üç iç mekânda, iki iç mekânda sahne alan beş eseri incelenmiştir. Bu incelenen resimlerin üç tanesinde iki kadın iki tanesinde tek kadın figürü bulunmaktadır. Bu eserlerin üç tanesi gündelik hayat içinden sahnelerken diğer ikisi suç ile ilişkilendirilebilecek anların resmidir. Resimlerin tamamında izleyici karşısındaki kadınlar bulundukları durumlarda kendilerinden beklenen davranış modellerini umursamayan karakterlerdir.

Görsel 11: Roxana Halls, *Yaparken gülmek Şişe,* 2022.

Roxana Halls'un gülerken serisinden 2022 yılına ait bir başka resimde elinde kola şişesini ters tutan bir kadın resmedilmiştir. Diğer elinde altın rengi bir kola şişesi daha olan kadın yine diğer resimlerde olduğu gibi hareket anındadır (Görsel 11). Özellikle bu görselin, 80'ler, 90'lar colacola görsellerinin stiline benzediği görülebilir. Sahneye ortalanmış bir kadın figürü, kola şişesini ters tutarak birisinin kafasına vuracakmış gibi resmedilmiştir. Gözlerdeki çılgın ifade, zemindeki negatif ve pozitif alanlar görsele dinamizm katmaktadır. İlk anda, alışılagelmiş bir reklam görseli izlencesi şeklinde başlayan bu deneyimin de sanatçının üslubuyla başka bir mesaja döndüğü görülebilir. Sanatçının son dönem eserlerinde yine silah tercihini yapan kadınlar bulunmaktadır. Sanatçı bu serisiyle ilgili olarak yayınladığı instagram gönderisinde alttaki metni paylaşmıştır.

> Her zaman, daha sık işbirliği içinde olan kadınların nerede ve nasıl yer kapladıklarını ve nezaketi bozduklarını, bu kendi kendini kontrol etme ve sınırlama dürtüsünü nasıl atlattıklarını düşünüyorum ve işimde giderek artan bir şekilde iyiliğin sınırlarının neler olabileceğini araştırıyorum. başarısız olma davranışı. Eski ve tarihi çete kültürü, Viktorya dönemi kötü kızlarının görüntüleri, 30'lardan pipo içen kadınlar, Teddy Girls... onlar hakkında bir tehdit ve tehlike sınırı. Buna paralel olarak, toplumda kadınlara uygulanan yasaklar ve yaramazlık yapan kadınlara uygulanan özel aşağılama türleri üzerine kafa yoruyorum. Yaptıklarında ne olduğunu resmetmek istiyorum (Roxana Halls resmi instagram hesabı)

Bu bağlamda silah tercihleri kimi zaman bir alet, taş, çeşitli objer, onların asilikleri ve özgürleşmelerine olanak sağlayan gülme eylemleri ile kadınlar sanatçının resimlerinde yerini almaya devam etmektedir.

Sonuç

Roxana Halls'un resimlerindeki renk tercihleri kompozisyonlarındaki figürlerin hareketleri gülme eyleminin özgürleştirme etkisine katkıda bulunur niteliktedir. Sanatçı seçtiği modellerden onlara uygun giyim stilleri, saç modellerine kadar tasarlamış ve kavramsal alt yapısına uygun olur nitelikte sahneleri resmetmiştir. Sanatçının furça darbeleri ve seçtiği renkler grafik ve lekesel bir etki yaratmaktadır. Sahne içerisinde öğelerin dizilimi hem bir hikâye anlatmakta hem de reklam ve tanıtım dünyansının aşina olduğu ve 90 lar sonuna kadar sıklıkla kullanılan reklam illüstrasyonlarına benzer bir algı oluşturmaktadır. Bu algıyı

ise, figürlerinin yüz ifadeleri ve duruşları sayesinde başkalaştırabilmektedir. İlk etapta oluşan algı bir kamuflaj rolünde asıl mesajı iletmekte ve kadının toplum içerisindeki konumuna dair protest bir mesaj gösterilmektedir. Tüketim toplumu için üretilmiş görsellerin kanalından bu mesaj iletimi, aynı zamanda asıl anlatılmak istenen mesajı zenginleştirmektedir. Toplumun bireyler üzerinde kurduğu ve kişilerin içselleştirdikleri baskılar ne kadar az düzeyde olursa olsun kişinin özgür davranmasını engellemekte, tercihlerini ve yaşam biçimini belirlerken kısıtlı kalmasına neden olmaktadır. Bireyler yalnız olduklarında bile öz baskılama sistemleri devrededir. Bu sebeple büyük bir panoptikonda bulundukları düşünülebilir. Kişiler cinsiyetleri her ne olursa insanlar bu baskılama altındadır. Ancak kadınların bu baskılara daha çok maruz kaldıkları bir gerçektir. Toplumsal yaşamın başından beri kadınların neler yapıp yapamayacakları toplum tarafından belirlenmekte, günümüzde her ne kadar bu ayrımcılık nispeten azalsa bile halen devam etmektedir ve edecektir. İkincil olma durumu devam ettikçe kadınlar bu baskılardan kurtulmak için mücadeleye devam edeceklerdir. Sadece kadınlar değil erkek egemen baskısı altında kalan diğer tüm bireyler için geçerlidir bu. Her türlü baskılayıcı ikilik sistemine karşı duran post yapısalcı feminist düşünürler bedenin ve kadının özgürleşmesi için çeşitli yöntemler önermiştir. Bunlardan bir tanesi Helene Cixous'nun dişil yazı kavramıdır. Önemli bir başka başkaldırı olarak mizah ve gülme önemli görülmüştür. Baskıcı toplumlarda, toplama kamplarında mizah etkili bir başa çıkma mekanizması olarak kullanılmıştır. Post yapısalcı feminist düşünürlerden Helene Cixous, Judith Butler ve Luce İrigaray da gülme eyleminin kadınların fallus merkezci ve baskılayıcı sistemden kurtulmak için kullanılabilecek bir eylem olduğunu yazmıştır. Bu bağlamda eserlerinde kadınların içselleştirilmiş denetim mekanizmalarını kıran, toplumu baskısına aldırmayan davranışlar sergileyen kadınları resmeden Roxana Halls'un eserleri önemli bulunmuş ve bu bağlam altında incelenmiştir.

Kaynaklar

Becer, Emre (2013). İletişim ve Grafik Tasarım, Dost Yayınları, Ankara.

Bergson, Henri (2019). Gülme, Komiğin Anlamı Üstüne Deneme. Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Billingsley, Amy (2013). Laughing against Patriarchy: Humor, Silence, and Feminist Resistance. Erişim Adresi: https://pages.uoregon.edu/uophil/files/Philosophy_Matters_Submission_Marvin_Billingsley.pdf Erişim Tarihi: 17.07.2021

Butler, Judith (2014). Bela Bedenler. Pinhan Yayınevi, İstanbul.

Carpenter, Whitney (2010). Laughter in a Time of Tragedy: Examing Laughter During the Tragedy Holocaust. Denison Journal of Religion, Vol 9, article 3. Erişim Adresi: https://digitalcommons.denison.edu/religion/ Erişim Tarihi: 13.05.2022.

Cixous, Helene (1976). The Laugh of the Medusa. Signs, Vol.1 No. 4 (Summer, 1976. Pp. 875-893). Published by The University of Chicago Press.

Douglas, Emily R. (2014). Laughing Matters: Micro-Resistance to Gendered Rationality. Master's of Art Thesis, Department of Philosophy, University of Alberta.

Eagleton, Terry (2020). Mizah. Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Eden, Michael (2019) No Heroic Male Master. Trebuchet, Portraits, 7. pp. 12-27. ISS N1753-030X07.

Feldman, Dana, Her Turn to Eat: Reclaiming Eating in the Female-Gendered Realm of Cooking and Feeding (Others) (January 14, 2021). Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3793721 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3793721 Erişim Tarihi: 16.07.2021

İrigaray, Luce (1985). This Is Sex Which Is Not One. Cornell University Press, USA.

Morreall, John (1997). Gülmeyi Ciddiye Almak. İris Yayınları, İstanbul.

Prynne, William (1633). Histrio-Mastix: the Player Scourge or Actors Tragaedie, London.

Sarah E. Fryett (2011). Liminal Laughter: A Feminist Vision of the Body in Resistance. A Dissertation submitted to the Program of Interdisciplinary Humanities in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy. Florida State University, Electronic Theses, Treatises and Dissertations. Erişim Adresi: https://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu:182519/datastream/PDF/view Erişim Tarihi: 17.07.2021

Rowbotham, Sheila (2017). Kadınlar, Direniş ve Devrim. Yordam Kitap Basın ve Yayın, İstanbul.

Roxana Halls: 'I often equate painting with performance' by ANNA McNAY https://www.studiointernational.com/index.php/roxana-halls-interview-unknown-women Erişim Tarihi: 16.07.2021

Roxana Halls on 'Ecriture Feminine' https://edgarmodernblog.wordpress.com/2016/01/22/roxana-halls-on-ecriture-feminine/ Erişim Tarihi: 16.07.2021

Roxana Halls, Resmi İnternet Hesabı, Erişim Adresi: https://www.instagram.com/p/CeLAWKCo8dY/?hl=en Erişim Tarihi: 17.07.2022.

Reuben Colley, Fine Art: http://www.reubencolleyfineart.co.uk/artist/roxana-halls Erişim Tarihi: 16.09.2021

Turgut, Erol (2013). Grafik Dil ve Anlatım Biçimleri, Anı Yayıncılık, Ankara.

Feminist Laughter: A Form Of Resistance https://feminisminindia.com/2020/11/23/feminist-laughter-a-form-of-resistance/ Erişim Tarihi: 16.09.2021

Laughing While Under Surveillance: the Art of Roxana Halls

https://afterellen.com/laughing-while-under-surveillance-the-art-of-roxana-halls/

Erişim Tarihi: 7.10.2021.

Judith Butler: Out of Breath: Laughing, Crying at the Body's Limit

https://hemisphericinstitute.org/en/encuentro-2019-keynote-lectures/item/3084-keynote-lectures-004.html Erişim Tarihi: 15.10.2021

Julia Kristeva: "Thinking about liberty in dark times"

https://holbergprisen.no/en/holberg-prize/julia-kristeva-thinking-about-liberty-dark-times

Erişim Tarihi: 15.10.2021

Görsel Kaynaklar

Görsel 1: FORD, Erişim adresi: https://www.adbranch.com/ford-magazine-ads-from-1950s-34-pics/
Erişim Tarihi: 20.07.2022
Görsel 2: SAVAŞ, Erişim Adresi: https://time.com/4650257/rare-world-war-ii-posters/
Erişim Tarihi: 20.07.2022
Görsel 3: Cocacola, Erişim Adresi: https://www.vintageadbrowser.com/coke-ads-1940s
Erişim Tarihi: 21.07.2022
Görsel 4: Santiago, Erişim Adresi: http://www.santiagoguerrero.com.ar/cb08.html
Erişim Tarihi: 21.07.2022
Görsel 5: Selin Çıkan İnstagram hesabı, Erişim Adresi: https://www.instagram.com/p/CivEqPIrpZ-/?hl=tr
Erişim Tarihi: 21.07.2022
Görsel 6: Roxana Halls, Ağzım Doluyken Gülüyorum, 70 × 60 × 10 cm, 2012.
Erişim Adresi: https://www.artsy.net/artwork/roxana-halls-laughing-with-my-mouth-full Erişim Tarihi: 1.10.2021.
Görsel 7: Roxana Halls, Paket açarken gülmek, 2015.
Erişim Adresi: https://afterellen.com/laughing-while-under-surveillance-the-art-of-roxana-halls/ Erişim Tarihi: 16.07.2021.
Görsel 8: Roxana Halls, Çilek yerken gülmek, 2015.
Erişim Adresi: https://afterellen.com/laughing-while-under-surveillance-the-art-of-roxana-halls/ Erişim Tarihi: 16.07.2021.
Görsel 9: Roxana Halls, Terk ederken gülmek, 2017.
Erişim Adresi: http://www.reubencolleyfineart.co.uk/artist/roxana-halls
Erişim Tarihi: 16.07.2021.
Görsel 10: Roxana Halls, Parçalarken gülmek, 2019.
Erişim Adresi: http://www.reubencolleyfineart.co.uk/artist/roxana-halls
Erişim Tarihi: 16.07.2021.
Görsel 11: Roxana Halls, Yaparken Gülmek Şişe, 2022.https://roxanahalls.com/artwork/5030767-Laughing-While- Conducting-Bottle.html

İDİL

THE LAUGHING WOMAN AS AN ICON OF REVOLT: PAINTINGS OF ROXANA HALLS IN THE CONTEXT OF GRAPHIC DESIGN

Itır TOKDEMİR ÖZÜDOĞRU, Turgut Efe VAROL

ABSTRACT

The act of laughing occurs for different reasons and has different meanings. As it has different meanings, the reactions to the act of laughing also vary. Laughter theory is important to understand the logic of laughing. Laughing can turn into a method of relieving stress, or it can turn into an act of rebellion, which must be prevented in order to suppress societies and as a resultant opposition. In this article, the theory of laughter and the social and individual causality of laughter will be examined. In male-dominated societies, women's laughter is tried to be put under social pressure as a problem. Roxana Halls, who paints about women and the act of laughing, is one of the important artists in this context. Roxana Halls seeks ways to break the transformation of social pressures internalized by women into a self-control mechanism and uses Helene Cixous's concept of Feminine writing in the conceptual infrastructure of her works. The artist, who has painted the act of laughing in her paintings, which are mostly female portraits and female figures, visualizes the female revolt. The transformation of laughter into an act of rebellion in the context of post-structuralist feminist philosophy in connection with the fact that laughter is an action that needs to be controlled in oppressive and male-dominated societies, the liberation of women's body and its use as a method of self-expression with a critical style in Roxana Halls'artwork will be examined in the context of graphic design.

Keywords: Laughter, feminizm, Roxana Halls, graphic design